

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

інституту педагогіки і психології

Навчально-наукового

Світлана КОНДРАТЮК

28 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНИЙ АУДИТ ТА ІНСПЕКТУВАННЯ

галузь знань 23 Соціальна робота

спеціальність 232 Соціальне забезпечення
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма Соціальне забезпечення
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва)

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННПП

28 серпня 2024 р.

Голова _____

Юлія БОНДАРЕНКО, доктор
педагогічних наук, професор

СУМИ 2024

Розробник:

ЗНОБЕЙ Олексій Володимирович, старший викладач кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри
канд. пед. наук, доцент

Анжела ПОЛЯНИЧКО

**ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНИЙ АУДИТ ТА ІНСПЕКТУВАННЯ»**

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	бакалавр	Обов’язкова	
		Рік підготовки	
3-й			
Семестр			
5-й			
Лекції			
26 год.			
Практичні, семінарські			
28 год.			
Лабораторні			
Самостійна робота			
64 год.			
Консультації			
2 год.			
Загальна кількість годин – 120	Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Допомогти майбутнім фахівцям соціальної сфери оволодіти основами соціального інспектування як складової соціального супроводу, а також соціального аудиту як складової соціального менеджменту, а саме: умовами призначення, метою здійснення соціального інспектування та соціального менеджменту, його видами, порядком та результатами проведення.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Майбутні фахівці соціальної сфери зможуть розвинути професійні надбання, напрацьовані в результаті виконання робочої програми навчальної дисципліни «Соціальний аудит та інспектування» завдяки вивченню наступного блоку дисциплін професійно-орієнтованої підготовки: «Вступ до спеціальності «Соціальне забезпечення» та деонтологія», «Соціальна політика в Україні», «Технології соціального забезпечення».

3. Результати навчання за дисципліною

ПРК 1	Грамотно висловлюватися в усній та писемній формі, використовувати мову професійного спілкування, пояснювати й характеризувати факти і явища державною мовою.
ПРК 2	Давати визначення і виокремлювати основні поняття, використовувати власні приклади для ілюстрації відповідей, знаходити спільні риси та відмінності при порівнянні фактів, явищ, характеризувати соціальні явища.
ПРЗ 2	Демонструвати знання основних етапів становлення і розвитку соціального інспектування та соціального аудиту, нормативно-правової бази соціального інспектування та соціального аудиту.
ПРЗ 3	Показувати знання щодо суб'єктів та об'єктів соціального інспектування та соціального аудиту; видів та методів соціального інспектування та соціального аудиту.

ПРЗ 5	Демонструвати знання щодо основних положень та проблеми розвитку сучасного соціального аудиту та інспектування у світі та в Україні; професійні стандарти соціального аудиту та інспектування;
ПРЗ 8	Виявляти знання щодо порядку проведення соціального інспектування та соціального аудиту; умов здійснення соціального інспектування та соціального аудиту; ♣ основні нормативно-правові документи, що регламентують соціальне інспектування та соціальний аудит; змістовні складові соціального інспектування та соціального аудиту.
ПРУ 4	Давати визначення основних понять соціального аудиту та інспектування; оперувати термінологією з курсу «Соціальний аудит та інспектування»; застосовувати знання відносно соціального аудиту та інспектування при вивченні інших дисциплін циклу професійної підготовки.
ПРУ 6	Критично аналізувати й оцінювати стан здійснення соціального аудиту та інспектування в Україні.
ПРУ 7	Обґрунтовувати необхідність соціальних змін, прийняття практичних рішень щодо покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	студент/-ка демонструє повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
82 – 89	студент/-ка демонструє достатні знання матеріалу в заданому обсязі, з певною систематичністю виконує практичні завдання, передбачені навчальною програмою; виявляє переважно конструктивний і репродуктивний характер використання набутих знань та умінь.
74 – 81	студент/-ка виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, успішно виконує практичні завдання, засвоїв/-ла основну та додаткову літературу, виявляє здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента/-ки наявні незначні помилки.
64 – 73	студент/-ка виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент/-ка спроможний/-на усунути їх із допомогою викладача/-ки.
60 – 63	виставляється студентів/-ці, відповідь якого/-ї під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.
35 – 59	студент/-ка не спроможний/-на до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни. студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни
1 – 34	студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни на достатньому рівні, але рівень залишкових знань та умінь дозволяє повторне складання підсумкового контролю за результатами самостійної підготовки.

Розподіл балів

Поточний контроль										Сума
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2					
Т. 1	Т. 2	Т. 3	Т. 4	Т. 5	Т. 6	Т. 7	Т. 8	Т. 9	Т. 10	100
Поточний контроль										
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
Контроль самостійної роботи										
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі **методи контролю**:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, доповідь, співбесіда; залік.

- методи письмового контролю: тестові завдання, розв'язання задач і вирішення проблемних ситуацій репродуктивного, конструктивного і творчого рівнів;

- методи практичного контролю: виконання самостійних завдань;

- **методи самоконтролю**: самоаналіз, самооцінка.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. СОЦІАЛЬНИЙ АУДИТ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Соціальний аудит та інспектування як складова соціальної роботи. *Актуальність формування системи СА в сучасних умовах державотворення. Соціальний аудит в системі сучасного соціального оцінювання. Соціальне інспектування як механізм соціальної роботи з різними групами населення.*

Тема 2. Історична еволюція теорії та практики соціального аудиту
Гносеологічні корені аудиту. Характерні риси фінансового аудиту, як фактор формування СА. Соціоекономіка і соціоекономічні відносини як методологічна основа соціального аудиту. Цивілізаційний підхід в соціоекономічних відносинах. Особливості соціального управління в різних релігійних культурах: іудаїзм, іслам, конфуціанство, християнство, будизм).

Тема 3. Особливості соціального аудиту: зарубіжний досвід.
Соціальна відповідальність як теоретична основа соціального аудиту. Національні системи соціальних відносин та аудиту. Вплив особливостей американської цивілізації на соціальний аудит (СА). Характерні риси Французької моделі СА. Основа моделі соціального аудиту у ФРГ. Вплив міжнародних, європейських актів на регулювання застосування СА. Зовнішні фактори, які обстежуються при СА. Дослідження внутрішніх факторів СА. Особливості управління соціальними відносинами на японському підприємстві. Правова основа соціального аудиту. Національна специфіка японської моделі СА. Система соціальних стандартів в Україні.

Тема 4. Аудит соціально-трудова відносин в системі менеджменту соціальної роботи.

Основні аспекти аудиторської діяльності трудової сфери.

Основні підсистеми аудиторського аналізу соціально-трудової сфери: «Персонал», «Робочий час», «Нормування і організація праці», «Результативність праці», «Умови праці та соціальна захищеність персоналу», «Заробітна плата та винагороди», «Діяльність служби управління персоналом».

Тема 5. *Механізми реалізації соціального аудиту. Процедура проведення СА. Основні документи на проведення СА. Формування команди СА. Права та обов'язки соціальних аудиторів. Планування СА. Аудиторський ризик та методи його оцінки. Підготовка основних документів для проведення СА. Формування групи для проведення СА, її характеристика. Кодекс соціального аудитора. План, програма та графік проведення СА. Проведення СА. Складання робочих документів СА, їх види та зміст. Збір інформації про об'єкт СА. Аналіз та обробка інформації. Підготовка заключного звіту за результатами СА. Головні вимоги до змісту заключного звіту за результатами СА. Структура заключного звіту за результатами СА.*

Тема 6. *Методика проведення соціального аудиту. Визначення поняття «технології проведення соціального аудиту». Документи для проведення СА. Вимоги до технологій проведення СА. Методи соціального аудиту: загальна характеристика. Методи збору інформації: кількісні та якісні методи. Напівстандартизовані інтерв'ю, експертне інтерв'ю, бенчмаркінг, асесмент-центр та ін. Фокус-група, глибинне інтерв'ю, спостереження, експертні оцінки. Методи аналізу інформації. SWOT-аналіз, GAP-, STEP-аналіз.*

Розділ 2. СОЦІАЛЬНЕ ІНСПЕКТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ КЛІЄНТА У ЖИТТЄВО СКЛАДНИХ СИТУАЦІЯХ

Тема 7. Зміст соціального інспектування. *Поняття «соціального інспектування». Складна життєва ситуація як об'єктивна сукупність елементів середовища. Діагностування складних життєвих обставин. Фактори, що негативно впливають чи можуть вплинути на забезпечення життєдіяльності осіб.*

Тема 8. **Нормативно-правова база соціального інспектування.** *Конвенція ООН про права людини. Конвенція ООН про права дитини. Закон України «Про охорону дитинства» як стратегічний документ, що встановлює основні засади державної політики у цій сфері. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми». Закон України «Про попередження насильства в сім'ї»*

Тема 9. Види, методи та функції соціального інспектування *Види соціального інспектування: планове, оперативне, моніторингове. Методи соціального інспектування: вивчення документації, обстеження, спостереження, інтерв'ю, бесіда, анкетування. Функції соціального інспектування: діагностична, попереджувально-профілактична, інформаційна, наглядово-контрольна, охоронно-захисна, комунікативна, координаційна. Визначення об'єкту соціального інспектування. Умови, за яких здійснюється соціальне інспектування. Етапи проведення соціального інспектування. Результати здійснення соціального інспектування.*

Тема 10. Порядок інспектування сімей, дітей та молоді, які опинились у складних життєвих обставинах *Визначення поняття «оцінка потреб» особистості, що опинилася у складних життєвих обставинах. Особливості взаємодії з дитиною під час оцінки її потреб. Партнерство з дорослими членами сім'ї, родини. Міжвідомча взаємодія і мультидисциплінарний підхід до здійснення оцінки потреб дитини та її сім'ї. Особливості проведення та документування експрес-оцінки. Специфіка здійснення та оформлення*

початкової оцінки. Комплексна оцінка: логіка її проведення та документування. Використання додаткового інструментарію оцінки. Анкета «Сильні сторони і труднощі». Шкала «Щоденний догляд за дитиною/ дітьми». Анкета «Нещодавні події в житті». Шкала «Психічне здоров'я дорослих». Шкала «Психічне здоров'я дітей». Оцінка психомоторного розвитку дитини.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

№ п/п	Назва теми	Аудиторні години		Години самостійної роботи	Години консультацій
		лекційні	практичні		
Розділ I. СОЦІАЛЬНИЙ АУДИТ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ					
1	Соціальний аудит та інспектування як складові соціальної роботи	4	2	6	
2	Історична еволюція теорії та практики соціального аудиту	4	2	6	
3	Особливості соціального аудиту: зарубіжний досвід	2	2	6	
4	Аудит соціально-трудова відносин в системі менеджменту соціальної роботи	4	2	6	
5	Механізми реалізації соціального аудиту	2	2	6	
6	Методика проведення соціального аудиту	2	4	6	
Розділ II. СОЦІАЛЬНЕ ІНСПЕКТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ КЛІЄНТА У ЖИТТЄВО СКЛАДНИХ СИТУАЦІЯХ					
7	Зміст соціального інспектування	2	4	6	
8	Законодавче регулювання соціального інспектування	2	2	6	
9	Види, методи та функції соціального інспектування	2	4	8	
10	Порядок інспектування сімей, дітей та молоді, які опинились у складних життєвих обставинах	2	4	8	2
	Загалом	26	28	64	2

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Соціальний аудит та інспектування як складова соціальної роботи	2	
2	Історична еволюція теорії та практики соціального аудиту	2	
3	Особливості соціального аудиту: зарубіжний досвід	2	
4	Аудит соціально-трудоких відносин в системі менеджменту соціальної роботи	2	
5	Механізми реалізації соціального аудиту	2	
6	Методика проведення соціального аудиту	4	
7	Зміст соціального інспектування	4	
8	Законодавче регулювання соціального інспектування	2	
9	Види, методи та функції соціального інспектування	4	
10	Порядок інспектування сімей, дітей та молоді, які опинились у складних життєвих обставинах	4	
Разом		28	

7. Рекомендовані джерела інформації

Основна навчальна література:

1. Дерев'янко, С.І. Основи аудиту [Текст]: навч. Посібник С.І. Дерев'янко, С.О. Олійник, Н.П. Кузик, О.М. Ганяйло. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 328 с.
2. Зверева, І.Д. Оцінка потреб дитини та її сім'ї : від теорії до практики [Текст]/ І.Д. Зверева, З.П. Кияниця, В.О. Кузьмінський, Ж.В. Петрочко. – К. : Задруга, 2011. – 224 с.
3. Калінеску, Т.В. Соціальний аудит та інспектування: [Текст]/ Т.В. Калінеску, Т.С. Шаповалова, Т.С. Ліхоносова. – Луганськ.: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В. Даля, 2012. – 312 с.
4. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, № 254/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
5. Про затвердження Порядку здійснення центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді соціального інспектування сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах: Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 27.05.10р. № 1480. <http://zakon.nau.ua/doc>
6. Глобальний договір ООН (UN Global Compact), <http://www.unglobalcompact.org>.
7. Мельник, С.В. Концепція формування національної моделі соціального аудиту (проект) [Електронний ресурс] / С.В. Мельник, В.Д. Матросов, М.К. Гаврицька. – Луганськ, 2008.
8. Соціальний аудит та інспектування: [Текст]/ Проект українського фонду соціальних інвестицій // За ред. Н.В. Кабаченко. – К.: УФСІ, 2007. – 320 с.

Додаткові:

1. Алімова Ю. Проведення комплексної оцінки потреб дитини в інтернатному закладі [Текст]/ Ю. Алімова, О. Безпалько, І. Зверева та ін. – К.: Видавництво ПП «Март», 2006. – 131 с.
2. Білуха, М.Т. Курс аудиту [Текст]: підручник/ М.Т. Білуха. – К.: Вища школа знання, 1998. – 574 с.
3. Гончарук, Я.А. Аудит [Текст]/ Я.А. Гончарук, В.С. Рудницький. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 292 с.
4. Давидов, Г.М. Аудит [Текст]: навч. посібник/ Г.М. Давидов. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 363 с.
5. Завгородній, А.Г. Аудит: теорія і практика [Текст]: навч. посібник/ А.Г. Завгородній, М.В. Корягін, А.В. Єлісеєв та ін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004. – 456 с.
6. Зверева, І.Д. Соціальна робота з дітьми і молоддю (теоретико-методологічні аспекти) [Текст]/ І.Д. Зверева, І.В. Козубовська, В.Ю. Керцман, О.Л. Пічкарь. – Ч. І – Ужгород: УжНУ, 2000. – 192 с.

7. Ільїна, С.Б. Основи аудиту [Текст]: навч. посібник/ С.Б. Ільїна. – Кондор, 2009. – 378 с.
8. Інновації у соціальних службах [Текст]/ За ред. Т.В. Семигіної – К.: Пульсари, 2002. – 94 с.
9. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації [Текст]: навч.-метод. комплекс/ Авт.-упоряд.: О.В. Безпалько, І.Д. Зверева, З.П. Кияниця, Ж.В. Петрочко та ін. / За заг. ред. І.Д. Зверєвої, Ж.В. Петрочко. – К.: Фенікс, 2007. – 528 с.
10. Кепвелл, Е. Відбір ефективних методів оцінки [Текст]/ Е. Кепвелл, Ф. Баттерфос, В. Фраціско// Практика сприяння здоров'ю. – 2000. – № 1 (4). – С. 307-313.
11. Кулаковська, Л.П. Організація і методика аудиту [Текст]: навч. посібник / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – 2-ге вид. – К.: Каравела, 2005. – 560 с.
12. Международные стандарты социального аудита: [Текст] / сост. О.В. Мазурик, Ю.С. Билоног, Е.Г. Ярышева. – Донецк: ЦСА, 2011. – 508 с.
13. Мазуренко О.Р. Соціальний аудит як інструмент оцінювання корпоративної соціальної відповідальності // Інноваційна економіка № 3-4, 2019.
14. Основи батьківської компетентності [Текст]: навч. посібник / За заг. ред. І.Д. Зверєвої. – К.: Наук. світ, 2006. – 156 с.
15. Оцінка потреб дитини та її сім'ї [Текст]/ За заг. ред. І.Д. Зверєвої; авт.: І.Д. Зверева, З.П. Кияниця, Ж.В. Петрочко та ін. – К.: Держсоцслужба, 2007. – 144 с. 38.
16. Печенюк, Н.В. Проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні/ Н.В. Печенюк, В. Цебуляк// Наукові конференції: Соціум. Наука. Культура. Економіка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org>
17. Полякова, С.В. Соціальний аудит як технологія управління соціальними процесами [Текст]/ С.В. Полякова // Економіка розвитку, 2011. – № 1. – С. 46-49.
18. Представництво інтересів соціально вразливих дітей та сімей [Текст]: навч. посібник / За ред. Т. В. Семигіної. – К.: Четверта хвиля, 2004. – 214 с.
19. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників [Текст]/ За заг. ред. А.Й. Капської, І.М. Пінчук, С.В. Толстоухової. – К., 2000. – 260 с.
20. Соціальний супровід сімей, що опинились у складних життєвих обставинах [Текст]: метод. посібник / За ред. І. Зверева, В. Кузьмінського, Ж. Петрочко та ін. – К.: ДЦССДМ, 2006. – 84 с.
21. Соціальна робота [Текст]: Короткий енциклопедичний словник. – Кн. 4. – К.: ДЦССМ, 2002. – 536 с.

Інформаційні ресурси:

1. OECD Principles of Corporate Governance, OECD, 2, rue Andre Pascal, F75775 Paris Cedex 16, France;
2. <http://www.oecd.org/dataoecd/32/18/31557724.pdf> 55. SA 8000, Social Accountability 2000, Social Accountability International, 220 East 23rd Street, Suite 605, New York, NY 10010, USA;<http://www.sa-intl.org/>
3. Assessing Children in Need and their Families: Practice Guidance. (2000). Published with the permission of the Department of Health. London: The Stationery Office Ltd.
4. Calder, Martin C. & Hackett, Simon. (2003). Assessment in Child Care. Using and Developing Frameworks for Practice. Russell House Publishing
5. Framework for the Assessment of Children in Need and their Families. Guidance Notes and Glossary. (2000). Published with the permission of the Department of Health. London: The Stationery Office Ltd.
6. Holland, Sally. (2004). Child and Family Assessment in Social Work Practice. London: Sage Publications.
7. Horwath, Jan. (2001). The Child's World. Assessing Children in Need. London & Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers.
8. <http://auditorukr.com.ua> Журнал «Аудитор України». Офіційне видання Аудиторської палати України. <http://auditrf.ru> Журнал «Аудит».
9. <http://balance.ua> Журнал «Баланс» <http://www.expert.ua> Український діловий журнал «Експерт».
10. <http://zib.com.ua/#all> Газета «Закон&Бізнес»
11. <http://korrespondent.net> Журнал «Кореспондент»
12. <http://archive.kontrakty.ua> Український діловий тижневик «Контракти»
13. <http://ovu.com.ua> Офіційний вісник України
14. http://uamedia.visti.net/uryadovij_kurjer Газета «Урядовий кур'єр»
15. <http://apu.com.ua/pro-apu> Аудиторська палата України
16. http://www.gerele.dp.ua/index/info_dstu_iso_9001-2009.
17. html <http://www.iso.org> <http://www.tc176.org>
<http://www.iso.org/tc176/sc2>
<http://www.iso.org/tc176/ISO9001AuditingPracticesGroup> www.globecsi.ru